

TEXT PAVLÍNA WOLFOVÁ
FOTO JAN ŠIBÍK

V Moskvě byla oslava
vítězství lidu bez lidí

Centrum města obsadili
veteráni z celého bývalého SSSR

RUSKÝ ŠPALÍR

Doprava odjela zelená armáda, zleva přijíždí oranžová, formace kropicích vozů. Střetly se tu na oslavu Rudé armády. Právě skončila dva roky pečlivě chystaná vojenská přehlídka na počest **65. VÝROČÍ KONCE DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY.**

„VÍTE, PROČ JSME VYHRÁLI VÁLKU?“ ptá se mě devadesátiletý Nikolaj Grigorjevič Alexejev. „Protože jsme byli bezpodmíneční patrioti velké centralizované země. A měli jsme silné vůdce, poslední takový byl Stalin,“ odpoví si a pro jistotu dodá: „A jestli se na to chcete ptát, tak já o dnešku mluvit nebudu. Dobrý Putin? Špatný Medveděv? Historie ukáže!“ Vojenský chemik 362. střílecké divize v Omsku, profesor a doktor přírodních

věd, žije na konečně moskevského metra Jugo-Zapadnaja a o válce mluví jako o práci, po níž se mu vlastně občas i zasteskne. Po roce 1945 se s vědeckým zápallem oddal sovětskému atomovému výzkumu a v roce 2009 oslavil šedesátku první ruské atomové pumy. Jeho čtyřicet let starou volhu mu před dvěma lety podpálili chuligáni ze sídliště, tak teď jezdí metrem. Díky vojenským zásluhám celý život zadarmo. Platí poloviční ná-

jem v třípokojovém družstevním bytě, polovinu za teplo i proud, celkem si pochvaluje život střední třídy, za kterou se sám považuje, a na letošní oslavy na Rudém náměstí se nechystá, protože „je mi to daleko, už jsem si od pětačtyřicátého svoje odpochoval a bolí mě nohy“.

I bez profesora Alexejeva se to veterány v Moskvě a na dalších dvaasedmdesáti místech velkého Ruska v tyto dny jen hemží.

- ▶ Tank na Rudém náměstí v neděli 9. května
- ▶ Konec války spontánně slavili pankáči, děti i veteráni
- ▶ Na přehlídce pochodovali také studenti vojenských škol jako upomínka na děti pluku – válečné sirotky, kteří dostali do rukou zbraně a šli bojovat i ve dvanácti nebo třinácti letech

Stylové zábrany a ploty protnuly Moskvu už několik dnů předem

Nedílnou součástí oslav jsou děti. V různých rolích a rozličných uniformách zaplnily Moskvu těchto dnů.

Do hlavního města Ruska, centra oslav, se sjížděli několik dnů předem, bylo o ně dobře postaráno a místní je vítali a oslavovali. Dýchala na ně mdlá vůně karafiátů a svítily neónové tabule s díky za velké vítězství ve Velké vlastenecké válce. To, co bychom u nás buď úplně odzivali, přinejlepším přetrpěli, to se tady spontánně slavilo. Hrdí Rusové udělali špalír. Při vojenské přehlídce na Rudém náměstí a pak Tverské třídě se brečelo, skákalo, mávalo, fotilo a křičelo „ura!“. Starci, pankáči i malé děti. Poprvé tudy pochodovali i sovětští váleční spojenci - Britové, Francouzi, Poláci a ve Vladivostoku americká námořní pěchota. Vojáci NATO prý pochodují pomaleji než ti ruští, takže společné pochody cvičili dlouhé dny nedaleko Moskvy. A v neděli na Rudém náměstí skutečně sladili krok na požadovaných pět přehlídkových kilometrů v hodině.

V NEDĚLI PROŠLO MOSKVOU VÍC NEŽ 11 000 VOJÁKŮ A ROZECHVĚLO JI 161 BOJOVÝCH VOZIDEL. NAD HLAVOU NÁM PROLETĚLO 94 LETOUNŮ A 33 VRTULNÍKŮ.

SLUNCE NAD MOSKVOU

Tak jako od roku 1945 už tolikrát hostila nazdobená tribuna na Rudém náměstí ty nejdůležitější z důležitých. Prezidenty, poslance, diplomaty, vojenské přidělence ... Na rozdíl od předrevolučních dob se tu ale západní vojenští přidělenci fotili jen na památku do rodinných alb, a ne za účelem vojenské špiónáže. „Ty velkolepé socialistické přehlídky bývaly skvělým zdrojem informací. Jednak se tu v době studené války dalo vysledovat, kam míří sovětský vojenský průmysl, a za druhé se z rozmístění aparátčků na tribuně - podle vzdálenosti od vřdce - dalo poznat, kdo má moc a kdo je naopak právě v nemilosti,“ vypráví komentátor Českého rozhlasu Libor Dvořák, jenž v Moskvě trávil část dětství. Boris Jelcin v devadesátých letech zrušil strašácké vojenské přehlídky jako demonstrace síly. Slavilo se sice, ale decentně, skončila studená válka. To až jeho nástupce, Vladimír Putin, poslal zase na oblohu velmocenské stíhačky, vojenské vrtulníky a do ulic nosiče strategických raket, jejichž jediná hlavice by smetla s povrchu země ne jednu, ale klidně i tři tisíce Hirošim. Pro letošní osla-

vy si ruská garnitura navíc sjednala krásné letní počasí. Starosta Moskvy Jurij Lužkov se pro ty účely vyzbrojil jedenácti letouny s tekutým dusíkem a jodidy stříbra. V čase, kdy tohle píšu, se oficiálně neví, jestli si pán Bůh předpovídané deště a větry rozmyslel, anebo se prostě lekl. Nicméně v čase dech beroucí přehlídky strojů na zabíjení a strojů na přepravu dalších strojů na zabíjení zářilo nad Moskvou téměř letní slunce.

RUSOVÉ JSOU ZVYKLÍ

Zatímco se Honza Šibík tlačil při přehlídce na Rudém náměstí v jednom z prostranství ohrazených pro novináře, já stála na střeše Českého domu. Blíž k nebi, na němž ruské stíhačky malovaly státní vlajku, hřměly vojenské vrtulníky a piloti MiGů-29 drželi formaci ve tvaru čísla 65. Pod námi na Tverské třídě se zatím tiskl dav naskládaný nejen na chodnících, ale i střechách mo-

bilních záchodků, rantlech zdejších domů a popelářských vozů. Show za miliardu dvě stě tisíc rublů si ale užívali především VIP hosté. Jenom takoví se totiž dokázali dostat do center dění. Rudé náměstí viděli při přehlídce kromě novinářů a politiků jen vojáci. Lid stál za mostem přes řeku a celou parádu sledoval z bezmála kilometrové vzdálenosti. Nicméně se radoval, jak to umějí právě jen patriotičtí Rusové. A možná ještě Američané, když mají z čeho. Místy až fanatické projevy radosti i hrdosti na znovu obnověnou sílu národa byly v neděli v moskevských ulicích k vidění v mnoha podobách. Největší vojenskou přehlídku od vítězství ve druhé světové válce hlídalo nesčetné víc policistů a vojáků než kdykoli předtím. Restrikce ve městě byly nevidané, ale nestěžoval si nikdo. Moskvané jsou na zákazy a omezení zvyklí. Nedělnímu vrcholu oslav předcházely tři zkoušky naostro, kdy armáda opakovaně zavírala hlavní třídu. Tak se v pracovních dnech změnila proslulá moskevská zácpa téměř v totální dopravní kolaps. Místo aut moskevských řidičů se po městě proháněla ozbrojená bojová technika rychlostí 18 kilometrů v hodině. →

Aktuálně.cz

Nejaktuálnější zpravodajství z voleb

Volební výsledky nejrychleji a přesně!

www.aktualne.cz

Spontaneita Rusů při oslavách je dokladem toho, že Jelcin udělal v devadesátých letech chybu, když megalomanské přehlídky přestal pořádat. Velkolepé demonstrace velmocensví národu chyběly.

TRENIROVKA

Moskva je v čase oslav plná atrakcí. Alegorickými vozy počínaje, živými obrazy konče. Park vítězství, tradiční místo mládežnických víkendových pitek, se změnil v obrovské divadlo pod širým nebem. Na jevišti s olbřímími promítacími stěnami defilují za řízného pochodu rudoarmejci. Hudba utichá. Jeden z nich vystupuje z řady a oznamuje ženě, že její muž hrdinně padl. Ona v poryvech pláče padá k zemi. Zleva přibíhá chlapeček v krátkých kalhotách s laclem, objímá matku a taky se dá do pláče. Hudba znovu nabírá na síle, žena se zvedá, chlapec smeká čapku, rudoarmejci se semknou kolem osiřelé rodiny, jeden z nich nasadí polosirotkovi vojenskou lodičku na hlavu, zvedá ho na ramena a společně zpívají. O vítězství, hrdinství a budoucnosti. Na místech pro veterány posedávají a do rytmu si podupávají starší Moskvané. Protože je výheň, mají na hlavách čepice z novin a kapesníků. Následuje projev starosty. Mluví sice pravý starosta, ale je teprve sobota a tohle je generálka. Veteráni se tu posadí až zítra a všechno začne nanovo. „Eto

Na oslavy na Rudé náměstí dorazil i Artekbajev Abduladžan, osmdesát pět let: Všechno, co jsem se v životě naučil, naučil jsem se v Rudé armádě.

trénírovka, vojditě,“ zve mě do zákulisí show televizní produkční Vasilisa. V osmi stanech se tu tisíní stovky účinkujících ze živých obrazů. „Jsme studenti vojenské školy, tady vystupujeme a zítra pochodujeme i na Rudém náměstí. Je to tady super,“ pochvaluje si program sedmnáctiletý Maxim. Na jednu vyvalí oči, bere mě za ruku, z kapsy druhoválečné uniformy tahá mobil. „Prosím tě, podrž mi

tu flintu a vyfoť mě s Dimitrijem,“ táhne mě k mladému muži v černých kalhotách a bílé košili. Místní popová hvězda tu zazpívá jednu z válečných písní a pak odjede bílým bavorákem s černými skly. Na generálku se přišly podívat tisíce lidí, kteří se sem, do VIP zóny, zítra přes bezpečnostní rámy nedostanou. Tak jako ani na Rudé náměstí nebo Maněžní náměstí. Ta jsou nepřístupná už několik dnů,

a turisté tak chrám Vasila Blaženého, Mauzoleum i Kreml vidí jen průhledem v mřížích dokonalého opevnění těchto dnů.

V podvečer dorazí do Parku vítězství delegace tádžických veteránů. Vysušení sluncem vypadají mnohem starší než všichni ostatní. V tradiční pokrývce hlavy s dámskými brýlemi od Diora na nose přináší k památníku velkého vítězství květiny Sanginon Karim, veterán 1. ukrajinského frontu. Osvobodil Dněpropetrovsk, Žitomir, byl mnohokrát zraněn. Zatímco se nad Památníkem vítězství vznášejí igelitoví draci s postavami Batmana a Spider-Mana, které se tu dají vedle ruských standard, vojenských čepic a amerických stětsonů koupit v desítkách stánků, hlásí se ke mně Kachmanov Chamid. Bojoval na Dukle, poznal z naší řeči, že jsme někde odtamtud, a chlubit se medaili, již mu udělil osobně Ludvík Svoboda. Po památníku se svatým Jiřím lezou ruské děti, jejich rodiče se fotí s válečnými hrdiny a nad hlavou se nám všem tyčí vysokánský sloup, jehož každých deset centimetrů znamená jeden den velké války. Měří 148 metrů. **X**

▼ INZERCE

Moskvan se symbolem 65. výročí velkého vítězství ve vlastenecké válce

POŘÁDÁ RIFF RAFF VE SPOLUPRÁCI S MAGISTRÁTEM HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, POD ZÁŠTITOU PANA PRIMÁTORA MUDR. PAVLA BĚMA A STAROSTY MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 6 PANA MGR. TOMAŠE CHALUPY

KASPARKOHRANI

DĚTSKÝ FESTIVAL / HUDBA / DIVADLO / HRY

CHINASKI
PETR SKOUMAL A DIVADLO V DLOUHÉ
KAŠPÁREK V ROHLÍKU
MÁRDI, TONYA GRAVES A DALŠÍ HOSTÉ
JAROSLAV UHLÍŘ
DÍLNA SOCHAŘSKÉHO ATELIÉRU AVU JAROSLAVA RÓNY
FOTBAL S AC SPARTA / SK SLAVIA / BOHEMIANS 1905 / FK DUKLA
TENIS S L. ČLTK PRAHA / RUGBY S RC TATRASMIČOV

PRŮVODY OBŘÍCH MASEK...
QUIKSILVER U-RAMPA
ŠKOLA BMX A SKATEBOARDINGU

OBORA HVĚZDA 16.5.2010
VSTUP ZDARMA / FREE ENTRANCE
PRAHA 6 OD 12:00 HOD / WWW.KASPARKOHRANI.CZ

FESTIVAL SE KONÁ ZA KAŽDÉHO POČASÍ, V PŘÍPADĚ NEPŘÍZNÉ POČASÍ, DEŠTNÍKY A PLÁŠTĚNKY S SEBOU!!!

generální partner
IPRE

partneři
PRAHA PRAHA PRAHA PRAHA
Městská část Praha 6
MINIRAMP SESSION
Coca-Cola TOI TOI
mediální partneři
rádio bonton
REFLEX
maminka
Materidbuska
Slovák
Uelustiny 3g